

Valtuustoaloite Koulukuljetukset ja vuoroasuminen

88/43.434/2021

SL § 24

Selostus:

Jussi Koponen on 15.12.2020 jättänyt valtuustoaloitteen "Koulukuljetukset ja vuoroasuminen". Valtuustoaloite on esityslistaliitteenä A.

Koulukuljetuskriteerit

Savonlinnassa koulukuljetukset järjestetään perusopetuslain ja sivistyslautakunnan hyväksymien esi- ja perusopetuksen koulukuljetuskriteereiden mukaisesti (Sivistyslautakunta 14.2.2013 §57).

Vuoroasumisen huomioiminen koulukuljetuskriteereissä edellyttäisi sivistyslautakunnan hyväksymien kriteereiden muuttamista. Kriteereissä pitäisi määritellä mm. se, mistä asti kuljetukset ensisijaiseen kouluun järjestetään. Tällä hetkellä on perheitä, joissa toinen huoltaja asuu kunnan rajojen ulkopuolella. Lisäksi olisi määriteltävä koskeeko kuljetusoikeus mitä tahansa vuoroasumisen huoltajien päättämiä järjestelyjä, milloin ja miten huoltajat ilmoittavat koulukuljetuksen tarpeesta, sekä miten huoltajien on sitouduttava järjestelyihin ja niistä ilmoittamiseen.

Kuljetusoppilaat

Kuljetusoppilaiden kokonaismäärä on 809, mikä on n. 30% oppilasmäärästä. Lukuvuonna 2020-2021 perusopetuksen oppilaita kulkee takseissa 368, linja-autoissa 344, tilausbussseissa (Kerimäki ja Punaharju) 266 ja kaupunkialueen palveluliikenteen (PALI 1 ja PALI 2) kuljetuksissa 12. Osa kuljetusoppilaista kulkee sekä taksissa että linja-autossa/tilausbussissa/palveluliikenteessä.

Kuljetusten järjestäminen

Sivistystoimi ei kerää tietoja oppilaiden asumisjärjestelyistä tai huoltajuussopimuksista. Huoltajien olisi siis haettava oikeutta kuljetuksiin molemmista osoitteista. Täsmällisen arvion tekeminen vuoroasujen kuljettamisen tarpeesta ja kustannusvaikutuksista on vaikeaa. Vuoroasumismallit eivät aina noudata viikkorytmiä, vaan huoltajat voivat sopia järjestelyistä keskenään. Näin ollen kuljetusten reitit ja aikataulut vaihtelisivat käytännössä päivittäin.

Opetuksen järjestäminen ja siihen liittyvät oppilaaksiottooperusteet perustuvat keskeisesti siihen, että oppilasmääriä pystytään ennustamaan ja ohjailemaan opetuksen järjestämisen ja tilojen käytön kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla. Myös koulukuljetusten kilpailutuksessa ja järjestämisessä oppilasmäärien ennakoitavuus on ehdot-

toman tärkeää tarvittavan kaluston ja riittävän henkilöstömäärän suunnittelussa.

Savonlinnan seudulla kuljetusmatkat ovat pitkiä ja esim. lossimatkojen takana. Joukkoliikenteen vuorot Savonlinnan haja-asutusalueilla ovat hyvin rajoitetut tai niitä ei ole ollenkaan, joten erilliskuljetuksia taksilla joudutaan järjestämään paljon. Saattokorvauksia on maksettu niille huoltajille, jotka kuljettavat lapsen joukkoliikennereitin varteen, taksin noutopaikalle tai kouluun kuljetusten järjestelyjen hankaluuden vuoksi.

Kuljetukset järjestetään siten, että kyydeissä on oppilaita usealta eri koululta, joten kuljetusaikataulut ovat erittäin kireitä. Kyytien tarkka aikatauluttaminen on näin ollen tärkeää ja kuljetusten lisäykset ja mahdolliset viikoittaiset muutokset vaikuttavat kaikkien kyydissä olevien oppilaiden sekä perheiden aikatauluihin. Ongelmallista tämä on etenkin erilliskuljetuksissa, joissa kulkee myös tukea tarvitsevia oppilaita.

Vuoroasumisesta johtuvat kuljetusten uudelleenjärjestelyt tulisivat työllistämään logistiikkapalveluyksikköä erittäin paljon viikoittaisten ja päivittäisten reitti- ja aikataulumuutosten vuoksi. Liikennöitsijöiden on suunniteltava kuljettajien työvuorot mikä tulee vaikeutumaan kuljetusten vaihtuessa tiuhaan tahtiin. Lukuvuoden alkaessa ja jaksojen vaihtuessa ajolistojen on oltava liikennöitsijöillä vähintään viikkoa ennen kuljetusten alkamista.

Vuoroasumisen kuljettamisjärjestelyissä olisi huomioitava myös matkalippujen tarve niillä oppilaille, joiden toinen asuinpaikka olisi 1-3 luokan oppilailla yli 3 km ja 4-9 luokan oppilailla yli 5 km lähikoulusta. Lisäksi kyseeseen tulisi esim. taksikuljetusten myöntäminen niille, joiden matka-aika julkisilla kulkuvälineillä ylittäisi perusopetuslaissa säädetyn maksimajan tai joiden huoltajista toinen tai molemmat asuvat alueella, jossa ei ole mahdollista järjestää kuljetuksia joukkoliikenteen vuoroihin.

Lisäkaluston saatavuus

Vuonna 2020 selvitettiin sopimusliikennöitsijöiltä lisäkaluston käyttöön ottamisen mahdollisuutta koronatilanteen vuoksi. Kalustoa ja lisäkuljetuksiin tarvittavaa henkilökuntaa ei heillä tällä hetkellä ole. Liikennöitsijöille lisäkaluston hankinta on pitkäkestoinen investointi. Lisäksi 2.8.2021 jälkeen julkaistavissa hankinnoissa on otettava huomioon puhtaan kaluston direktiivin mukaiset vaatimukset.

Koulukuljetusten kilpailuttaminen

Koulukuljetusreitit on kilpailutettu. Koulukuljetuksissa noudatetaan lakeja ja asetuksia. Tarjoushinnat on saatu tarjouspyyntöhetkellä olevien koulukuljetusreittien, kilometrien ja aikataulujen mukaan. Kalus-

ton koko on määritelty kyydissä olevan maksimi oppilasmäärän mukaan. Olennaiset reitti- ja aikataulumuutokset tarkoittaisivat sopimuksen olennaista muutosta ja uutta kilpailutusta. Tarjouspyynnössä esitetyt palvelu- ja kalustovaatimukset koskevat myös mahdollisella lisäkalustolla hoidettuja kuljetuksia.

Henkilöresurssit

Valtuustoaloitteen mukaisen vuoroasumisen huomioiminen koulukuljetuksissa edellyttäisi lisähenkilöstöä sivistystoimeen käsittelemään hakemuksia ja valmistelemaan päätöksiä, logistiikkapalveluyksikköön järjestämään kuljetuksia, sekä kouluille valvomaan kuljetuksia.

Varautuminen lisäkustannuksiin (arvio)

- logistiikkayksikön henkilömäärän lisääntyminen/ vuosittaiset palkkakustannukset 2 hlöä 80 000€
- sivistystoimen henkilöstön työmäärän lisääntyminen/ vuosittaiset palkkakustannukset 1 hlö 40 000€
- koulukuljetuksia valvovan henkilöstön määrän lisääminen / vuosittaiset palkkakustannukset, arvio 14 koulua, lisätunnit (koulunkäynninohjaaja) eri kouluille, yht. 1 koulunkäynninohjaaja n. 21 000€
- lisäkalusto liikennöitsijöillä
- taksikuljetuskustannukset
- bussiliput, mahdollisesti 2 eri lippua/oppilas, koska matkat eri osoitteisiin ovat eri pituiset
- saattokorvausten lisääntyminen

Oppilasmäärän ja kustannusten selvittämiseksi kaikki yhteishuoltajuuden/vuoroasumisen piirissä olevat oppilaat olisi etsittävä tietokannasta erikseen ja kuljetustarve olisi kysyttävä huoltajilta. Jokaisen oppilaan osalta matkat molempien huoltajien osoitteesta olisi mitattava, sekä tämän perusteella kuljetustapa ja sen mukaiset kustannukset arvioitava oppilaskohtaisesti.

Koulukuljetusten kokonaiskustannusarvio vuodelle 2021 on n. 1,7 milj.€.

Tämän hetken tiedon mukaan yhteishuoltajuus / eri osoitteet on 215 kuljetusoppilaalla. On kuitenkin huomioitava, että on myös vuoroasumisen piirissä olevia oppilaita, jotka eivät ole koulukuljetuksessa ollenkaan, koska ensisijaisesta osoitteesta lähikouluun on lyhyt matka, joka ei vaadi kuljetusta. Tietokannassa on tällä hetkellä 539 oppilasta, joiden huoltajilla on eri osoitteet ja jotka eivät ole kuljetusoppilaita. Näistä oppilaista arviolta 30% (161 opp.) voisi mahdollisesti kuulua vuoroasumisen kuljetusoikeuden piiriin. Yhden kuljetusoppilaan kuljetuksen keskikustannus on talousarvion perusteella n. 2000€ vuodessa, tämän perusteella karkea arvio kuljetuksen lisäkustannuksista on n. 752 000 €.

Edellisen perusteella arvio sivistystoimelle vuoroasumisen kuljetusten järjestämisestä aiheutuvista lisäkustannuksista on n. 893 000 € vuodessa.

Tilanne vuoroasumisessa voi muuttua vuosittain, eli kustannukset eivät ole ennakoitavissa.

Markkinaehtoisessa ja Ely:n liikenteessä tapahtuvat vuorotarjonnan muutokset voivat aiheuttaa arvaamattomia lisäkustannuksia taksikuljetusten lisääntyneen tarpeen vuoksi.

Lisätyötä ja -kustannuksia ei ole arvioitu esioppilaiden lakisääteisten kuljetusten osalta.
Erityisesti lisähenkilöstön ja kuljetuskaluston osalta sitoutumista lisäkustannuksiin ja investointeihin on tarkasteltava kriittisesti.

(Valmistelu: sivistystoimenjohtaja Mikko Ripatti, p. 044 417 4202, koulusuunnittelija Merja Leppänen, p. 044 417 4201, palvelusuunnittelija Heidi Auvinen, p. 050 471 7594, logistiikkapäällikkö Pia Hukka-Itkonen, p. 044 417 4840)

Sivistystoimenjohtajan esitys:

Sivistyslautakunta antaa kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle selostusosan mukaisen selvityksen valtuutettu Jussi Koposen valtuustoaloitteeseen.

Käsittely:

Jäsen Jussi Koponen teki muutosesityksen, että asia palautetaan uudelleen valmisteluun niin, että koulukyydit tarjotaan, jos molemmat kodit sijaitsevat samalla oppilaaksiottoalueella.

Jäsen Karoliina Helander kannatti Jussi Koposen muutosesitystä.

Puheenjohtaja totesi, että koska oli tehty esittelijän päätösesityksestä poikkeava kannatettu esitys, oli asiasta suoritettava äänestys.

Suoritetussa nimenhuutoäänestyksessä käsittelyn jatkamisen puolesta annettiin 5 (viisi) jaa-ääntä (Ihalainen, Lajunen, Puustinen, Sairanen, Tiainen) ja Jussi Koposen muutosesityksen puolesta 6 (kuusi) ei-ääntä (Tynkkynen, Mustonen, Helander, Koponen, Käyhkö, Paajanen).

Puheenjohtaja totesi jäsen Jussi Koposen muutosesityksen tulleen valituksi.

Päätös:

Sivistyslautakunta päätti jäsen Jussi Koposen muutosesityksen mukaisesti, että asia palautetaan uudelleen valmisteluun.

